

- tilltagande huvudvärk
- upprepade kräkningar

En snabb och högklassig akutvård är avgörande med avseende på prognosen. Eftervården är beroende av skadans svårighetsgrad.

På grund av att det är svårt att identifiera symptomen på en hjärnskada kan en patient skrivas ut från vårdinrättningen utan tillräckliga undersökningar. Med tanke på patientens rättskydd är detta ödesdigert. Om den skadade eller någon närstående i ett senare skede lägger märke till symptom som kan tyda på en hjärnskada ska man omedelbart uppsöka läkare för neurologiska undersökningar.

Målet med rehabiliteringen är att hjälpa den skadade att identifiera sina symptom och att stödja en förbättrad funktionsförmåga. En neuropsykologisk rehabilitering är en central rehabiliteringsform. Andra rehabiliteringsformer kan vara bland annat tal-, ergo- och fysioterapi.

Eftervården är en utmaning

Hjärnskadepatienter kan bli utan den eftervård de är i behov av på grund av att de till det yttre ofta verkar friska. Dessutom är det vanligt att den skadade själv kan ha svårt att bedöma förändringar i sin funktionsförmåga. De som har fått en skada kan anses lata, konstiga, ovilliga till arbete eller psykiskt sjuka. I synnerhet

hjärnskadade personer som bor ensamma löper stor risk att bli utslagna. Eventuella beteendeförändringar som skadan medför är ofta de mest invalidiserande symptomen. Ett i tid konstaterat rehabiliteringsbehov kan säkerställa ett aktivt liv för den som fått en skada.

En anpassningsträning stödjer en senare återgång och anpassning till den egna vardagen. Även den skadades anhöriga och närstående är i behov av stöd och handledning, på grund av att en hjärnskada hos en anhörig även påverkar och förändrar deras liv.

Genom Hjärnskadeförbundet och hjärnskadeföreningarna kan man få en stödperson, delta i grupper med personer som är i liknande livssituation, utbilda sig själv till stödperson eller till s.k. erfarenhetsutbildare, en utbildare med egna erfarenheter av en hjärnskada.

Förebyggande arbete är den bästa vården

Arbetet att förhindra uppkomsten av hjärnskador fokuserar i synnerhet på trafikolyckor och olika slag av fallolyckor. En tredjedel av trafikolyckorna gäller cyklister. Användningen av cykelhjälm minskar risken för hjärnskador i alla åldersklasser, i bästa fall med närmare 90 procent. Användningen av säkerhetsbälte i bil minskar risken för hjärnskador med närmare 70 procent. Vid tilltagande hastighet mångdubblas faran för hjärnskada och är speciellt stor i kollisioner och avkörningar då fordonets hastighet överstiger 80 kilometer i timmen.

Information och stöd

Hjärnskadeförbundet och dess medlemsföreningar hjälper personer med hjärnskador, deras närstående, fackmän och alla andra som behöver information och stöd i frågor som gäller hjärnskador.

Kontaktuppgifter

Aivovammaliitto ry - Hjärnskadeförbundet rf

(09) 8366 580

aivovammaliitto@aivovammaliitto.fi

www.aivovammaliitto.fi

Huvudsaker

Aivovammaliitto

Vad är en hjärnskada?

En hjärnskada eller en traumatisk hjärnskada uppkommer till följd av en olyckshändelse, på grund av en smäll mot huvudet.

Över hälften av alla hjärnskador uppkommer då man faller eller ramlar omkull. Hos personer i arbetsför ålder är det främst trafikolyckor som ger upphov till allvarliga skador och till skador som leder till döden. En hjärnskada kan även uppkomma i olycksfall på arbetsplatsen, i olycksfall i anknytning till idrott och fritidsintressen eller genom misshandel.

Hjärnskador är vanliga

Uppskattningsvis 15 000–20 000 finländare råkar årligen ut för en hjärnskada. Cirka 100 000 personer har symptom efter en traumatisk hjärnskada.

Att ställa en diagnos på en hjärnskada kräver noggrannhet på grund av att de första symptomen kan vara svåra att konstatera och tolka. En del hjärnskador hos vuxna personer blir inte diagnostiserade. Många personer som har drabbats av en hjärnskada lider av skadans följder hela resten av livet. Med en effektiv akutvård kan man förebygga bestående skador och med hjälp av rehabilitering kan man lindra de men som symptomen ger upphov till.

”Jag är här, men inte närvarande”

Alla slag mot huvudet ger ändå inte upphov till en hjärnskada. Av personer som har drabbats av en lindrig hjärnskada tillfrisknar de flesta fullständigt.

Identifiera symptomen

Följderna av en hjärnskada beror bland annat av hur skadan har uppkommit, hur grav skadan är och hur väl vårdåtgärderna lyckas.

Symptom som en hjärnskada kan ge upphov till kan vara:

- onormal trötthet och nedsatt förmåga att klara av ansträngning
- nedsatt uppmärksamhet och sämre koncentrationsförmåga
- minnesstörningar, i synnerhet sämre närminne
- nedsatt initiativ- och planeringsförmåga
- trögare beteende och pauser i tankeverksamheten
- svårigheter att finna ord och förstå icke-verbal kommunikation
- svårigheter att identifiera symptom och förändringar som själva skadan gett upphov till
- svårigheter att kontrollera känslor och beteendet, exempelvis överkänslighet, lättretlighet, irritation, oberoendelighet, påtagliga lynnesskiftningar

- karaktärsförändringar, förstärkta eller försvagade karaktärsdrag
- konkretare och naivare sätt att tänka
- olika slag av fysiska symptom, exempelvis förlamningar, balansstörningar, huvudvärk, epilepsi, sömnstörningar, störningar i synfältet, talsvårigheter

En hjärnskada syns sällan utåt. Därför har den hjärnskadade och omgivningen svårt att tolka och förstå symptomen. Symptomen kan ändå i stor utsträckning försvåra den hjärnskadades möjligheter att klara av dagliga bestyr, arbete och sociala relationer.

Vård och rehabilitering

Efter en olyckshändelse ska en person omedelbart föras till närmaste akutintagning om han eller hon uppvisar eller har:

- även en liten förändring i medvetandetillståndet
- glömska
- förvirring
- oklart tal
- kraftlöshet i armen och/eller i benet på någondera sidan av kroppen

